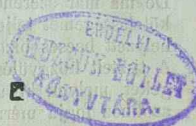

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

Ó-vár. Vízi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint kétszer, u. m. Vasárnap és Csütörtökön. Ara évnegyedre 3 ft
o. 6. Hirdetési ár: soronkint 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a ki-
adó-hivatalnál kezelteik.

KIADO-HIVATAL:

Közép-utca, STRIN J. könyvkerekedése.

Szemle. A nap kérdései gyorsan fejlődnek, érnek, mint a nyári gyümölcsök, melyek már naponta jönnek piacra, ha nem is oly teljes érten, mint kedvezőbb nyári időjárás mellett el fogtak volna készülni.

Van kivált egy új hatalom, a melynek napja korunkban mind erőteljesebb sugarakat lővel szét a függő kérdések érlelésére — ez az őshatalom oldala mellé egész hivatlan csatlakozni kezdett közvélemény. Jól ismeri ennek a hatalomnak kényét, irányát, jobban mint századunk bármely államférfia, III. Napoleon császár, s ildomosan megtudja azt nyerni a maga terveinek kivételére. Nem mintha attól lát-szanék tanácsot kérni, vagy terveit a nagy közönség hang-lata szerint módosítani; de feltűnő mégis azon törekedé-se, hogy mindig tapogassa útját e nagyhatalomnak, a mely-nek, mint ő ha nem mondja is, jól érzi, hatalma az ővének is eldöntő. E célból viszi oly szorgosan a publicista sze-repét, mely az ő kezeiben szintoly fontos fegyver lett, mint a diplomata íróttala s a katona kardja. Az ő kormánya alatt félhivatalos röpiratok és „Moniteur”-cikkek, miniszteri stír-gönyök és sajátkezű levelek nem csupán írott művek, ha-nem megannyi tények, kiegészítő részei egy jólátgondolt egységes rendszernek.

Ily ténynek mondható a francia császárnak legújaban Persigny grófhöz Londonba intézett levele. Az eu-rópai közvéleménynek s főleg az angol nép és kormány-nek okos számbavételével téve a császár e villámgyors el-határozását a pillanat két legégetőbb kérdésében. Beavat-kozás a keleti keresztények — s benemavatozás Dél-Olaszország javára — im e két pontra nézve már tel-jesen egy volt a közvélemény ohajtása. Békén hagyni az olaszokat, hogy felsőbb- és alattvalóik igazítsák el házi ba-jaikat egymás közt — de nem hagyni békén a keleti bar-bárságot, hogy vad kénye szerint öldökljön, kiirts a kisebb számban levő kereszténységet — ez volt a nagyonjogszerű kívánság, de aggodalom is az iránt, hogy az elsőre netán az angol féltékenység, az utóbbira nézve pedig a francia önfélté-ség akadályozólag fog eljárni. Az aggodalmak kezdenek enyész-ni. Jul. 25-én a tipliczi összejövétel előtt két nappal kelt a császári kézirat: s aug. 4-én már egész világ előtt nyil-ván vannak a következtetései. 6000 főnyi francia hajóhadnak megindulása iránt Szíria felé már ki van adva paranas, s ugyanennyi haderőt adnak ehhez a többi államok: de a szerződés azt is kimondja, hogy ezen beavatkozás a „porta kivantára” történik; hogy tartama csak is félévre van szo-rítva; hogy további beavatkozásra előzményi esetül ne szo-lgáljon. Az orosz követ ez utóbbira nézve átesett indítvány-ával, mely szerint a beavatkozás joga a török uralom alatt levő más országokra is ki lesz vala terjesztendő; de felszít a török követ is azon erőlyes követelésével, hogy a segély-hadak fővezérének csupán a szíriai török biztos jóváhagyá-sával szabadon cselekvölge föllepni. Módosult szintén a szer-ződés 6-dik pontja is, a mennyiben az expedíció tartamának meghatározása nem lön későbbi időnek fennhagyva, hanem már most kizárólag hat havi időre lön megállapítva. Egyéb-

iránt hat hó elég szép idő annak, a ki tetszése szerint szabja ki a világtörténetek folyását.

Hamar lön testté a császár által csak a napokban ki-mondott ige — a nyugoti hatalmaknak keleten a törökbiro-dalom épsége alapján való közös működésének eszméje. A császár, jó szántából, vagy a mint a „Times” tudni akarja a három szárazföldi hatalmak felé sikertelenül tett közele-dési kísérletei után egyszerre ismét Angliával szorít kezét, hogy a vele való legbensőbb frigyben ellensúlyt szerezhes-sen minden, keleti Európában támadható eshetőségek ellen, ottani követeléseit azon mértékre szállítván le, miben An-golszág is megegyezhetik. Azon törekedése, hogy Britan-niát ezen engedékenysége által a német nagyhatalmakkal minden egyetértéstől elvonja, kétségkívül nemcsak a csator-nán innen, hanem az Angliában uralgó békeszeretettel fog-va a csatornán túl is közhelyeslésre fog találni.

Angol- és Franciaország közös működése keleten — egyiké szárazon, a másiké tengeren — leend ezentul ismét a jelszó. Lord John nem fog „új szövetségek” után járni, s lord Palmerston egyideig egyébre gondol, mint harcziás tüzrel szónoklani az ő régi jó barátja ellen. Mert valamint Szíriában, ugy Olaszországban is el van fogadva a tuileiriáktól a whigek programja mind egy jöttáig, hogy t. i. „Olaszország megnyugtattva legyen, mindegy akárhogy? de idegen beavatkozás nélkül, s hogy a franciaia csapatok Rómát odahagyhassák, a nélkül, hogy a pápa veszélyeknek legyen kitéve.”

Legújabb tudósítások szerint a még hátralévő tán-czot Garibaldi már járja a „Faró”-n, melyet mint Mil-anóból aug. 1-én írják, Plotino kormányoz. „A Calabriába kiszállást minden percen várják. A messinai fellegrvár semleges marad, valamint a háboru tart, s bárhol folyjon is az. A fellegrvár nem fog tüzelni, míg csak meg nem támad-ják.” S Nápolyba a mozgalmi bizottság nyíltan készült az oly fenyegető közelben mutatkozó eseményekre, stán a nyílt karokkal várt Garibaldinak csupa megjelenése is elégséges lesz arra, hogy a jelen rendszer mint az Apocalypsis ege „nagy csikorgással” elmúljon.

Az erdélyi gazdasági-egylet nyári közgyűlését július 31-én tartotta meg a városi tanácsház közösgtermében, al-elnök b. Huszár Sándor elnöke alatt. Az elnök a gyű-lést a következő köztetszésben részesült rövid beszéddel nyitotta meg:

Tisztelt közgyűlés!

Egyesületünk rendes elnöke távollétében nekem jutott a szerencse az egylet összegyűlt tagjait mai napon baráti-lag üdvözölhetni.

Az igazgató választmány munkálódásairól és azoknak eredményéről a titkári, pénztárnok és szakosztályi jelentések elegendő felvilágosítást adnak.

Mindenekfelett csak egy egyletünk jövő létere fontos befolyásu, mindnyájunkra örömmel ható körülményt akarok kiemelni, azt t. i. hogy egyesületünk iránt a mult közgyű-lés óta alig öt hónap alatt az alapító és részvényes ta-gok szaporodásával igen szép részvét mutatók.

Kötelessége ugyan minden hazafinak a közügyek és egyesületek iránti részvét, de azt hiszem éppen ebből ki-folyó kötelessége illetőleg egyletünknek e részvétét ébresz-teni, sőt meg is érdemelni.

Elérhetjük pedig ezt azáltal, ha az egylet valódi cél-ját, tiszta érdekét szemünk előtt soha se tévesztjük el, elér-hetjük különösen az igazgató választmányunk és az egylet hivatalnokai erőlyes kitartó buzgó munkássága által.

Végre a tisztelt közgyűlés támogató elnökését felkérve igen kedves kötelességemnek ösmérem a közgyűlést meg-nyitni.

Ezután a titoknak, ki mint az egylet állandó hivata-lnoka, ez alkalommal vesz legelőször részt a közgyűlés ta-nácskozásaiban, az igazgató választmány felévi működésé-ről, a pénztárnok pedig az egylet pénztára állásáról tesznek jelentést.

A titoknak jelentése:

Tisztelt közgyűlés!

Ez az első alkalom, midőn a gazdasági-egylet nagy érdemű közönsége színe elébe lépek, az illem és kötelesség érzete ösztönöz, hogy ez alkalommal a tisztelt közgyűlés engedelmeivel bevezetéssel legelőször magamról szóljak.

Másfél éve, hogy a gazdasági-egylet a küző előmoz-dításában áldozatrakész honfiak közreműködése által ne-hány év küzdelmei után megerősödvé annyira haladhatott, hogy kimondhatta: az egyesület nemcsak megállapítva, de már jövője is biztosítva van; másfél éve, hogy az egyesí-tet pénzereje annyira nevedett, hogy némi függetlenségre jutva, a titoknoki állomást megállandósíthatja. A gazdasági-egylet fiatal korának ezen honfias öröme gerjesztő időzá-kában távol voltam a kedves haza földétől, s jöllehet a meny-nyiben a körülmények, a távolság engedték, figyelemmel kísértém nemzetem szülőkörre szabott életének főbb mozza-natait; a tevékenység terén az egyes állásokat nem ismer-hettem, annyival meglepőbb volt reám nézve ama tudósítás, hogy a gazdasági-egylet tisztelt közgyűlése becses bizalmá-val engem ajándékozott meg, s a titoknoki állomásra en-gem választott meg. Megvallom minél bizelgőbb volt reám nézve a kiittetés, az ebből eredt erkölcsi kötelezettség su-lyát annál inkább éreztem. A meghívó levél az előmbé sza-bott kötelességek sorát hozta meg, ekkor saját tehetsége-met s a kötelességeket mérlegelve, ha ezeknek egy része nem mint ohajtás van kijelölve, a merész lépésre ma-gam nem szántam volna. Ezt a megjegyzést elfogadó leve-lemben megtettem egész tisztelettel az igazgató választ-mánynak, s most szóval újra felhoztam, de nem azért, mint-ha valaha kibuvóajtónak használnám, ha nem tettem ma-gam iránti kötelességből. A közgyűlés által meghatározott idő-re, a mult martiusi közgyűléskor már új rendeltetésem

Mi tartja az emberben a lelket?

(Folytatás.)

Az a lélek, ily önálló és gyakran bá-mulatra ragadó nyilatkozata vajjon minden habozás nélkül vehető-e a materialismus tör-vényei alá, mint akármely más természeti tulajdon?

Vajjon a lelki fenenség, az önfeláldozó honszerelm (egyebet nem is említek) attól függ-e, hogy hussal avagy burgonyával töm-jük gyomrunkat?

Hiszen a görög bölcsék a legegyszerűbb eledelekkel éltek, a szó teljes értelmében koplaltak, s ki fogja őket liliputi-szemlekek-nek nézni — még a mi „nagy férfiakunkkal” szemben is!?

Socrates (ha jól emlékszem) életében egy-szer evett húst, csak azért, hogy megízeltse: minő eledel az, s vajjon cretin és gyáva volt-e a diós férfiú, a ki az emberiség művelődésé-nek történetében egy Mózes és Jézussal em-lítettik egy sorban?

Vajjon a régi Róma dözsölői, a kik any-nyi jó, s bizonyára tápláló falatot elköltöttek, a kik a szakalás rózsahálért (Mullus curmule-tus) nem sajnáltak annyi pénzt adni, a mi ma körülbelül 500 ftot tenne eféle piros ban-kóban; vajjon ezek az eszemiszom emberek, s még jó Maecenas bácsi is (az isten nyu-gossa meg!), a kiről Plinius nagy hálával említi, hogy a konyhák philosophiája egy találmányt köszönhet neki, mert ő volt az első, a ki arra a gondolatra jött, hogy szá-már főből nyalánk étel készíttessék (Pullos asinarum opulári Maecenas instituit); vajjon a régi és újabb kor Lucullusai általában iga-zolták és igazolják-e amaz állítást, mely sze-rint a „tisztai magyar és angol paraszt esze-

járásának helyesebb és logikájának erősebb volta” egyenesen a gulyáshus és beefsteak-tól származnak! ? stb. stb.

De távol legyen tőlünk, hogy ily kihívó-lag, ily vakmerően korcsolyázzunk a termé-szettudományi irdalom sík jégén! Ez való-ságos Garibaldi-expedíció lenne, s valamint Szicília jelenlegi dictatorát zsványnak, ha-ramiabandafőnöknek, vakmerő kalandornak nevezték, könnyen megeshetnék, hogy hasonló nem igen irigylendő epithetonokkal, mint p. o. haszontalan ábrándozó, ideolog, ideota stb. ruháznának fel, ha komoly szándékot mutatnánk egy kis „tűntetésre” a kézzel-fogható természeti igazságok abszo-lút felsőbbbsége ellen. Isten örözen ily vakmerő cselekedetnek csak gondolatától is! Nem, nem! ember ily botorság elkövetésére nem vetemedhetik, haneha elvesztette a jó-zzan eszét!

Boruljunk le tehát az ANYAG előtt, a melynek egyedül volt, van és lesz pozitív létezése, s ne merjük kérdezni, hogy e pozitív létezésnek, a sajátságok, az „erők” fokozatának és rendszerének, a nagy vilá-grendnek eredeti kútfeje mi?

Oh diós anyag, te vagy, egyedül te vagy ama jöltevő hatalom, a kinek az embe-riség oly nagy hálával tartozik ama nagy szellemekért, mint Aristoteles, Plato, Hippo-crates, Pythagoras, Socrates, Xenophon, Des-cartes, Baco, Leibnitz, Newton, Locke, Smith, Hume, Montesquieu, Voltaire, Diderot, Kant, Hegel, Turgot, Rousseau, Buffon és a többi, a kiknek rend nélkül se jut eszünkbe a ne-vők, de bizonyos, hogy nemcsak a felvilágo-sodás és civilisatio apostolai, hanem emberek is a szó conventionalis azaz: nem valami magasztos értelmében, emberek, a kik — et-tek és ittak, mint a farkas és a kőszáli kecske, s csak e feltétel mellett születhettek,

létezhettek és boldogíthaták az emberiséget tanaikkal!

Oh ezek a nagy szellemek bizonyosan nagyon jó ételeket ehettek, mert hatalmas logikájok, mely belátásuk és óriási ítél-tehetségük volt!

Te apa, nézd meg jól, hogy mit adsz enni gyermekeidnek, mert attól függ, ha lán-gesznek avagy tökfílik lesznek-e! ? Ha isko-lába adod fiadat, fogadj neki jó zsiros kosz-tot, a tanítónak hagyj meg, hogyha nem egyéb, bottal is verje belé a tápláló falato-kat, s bizonyos, hogy az osztályban első, a közviszálaton eminens lesz! Melyikből akarsz diplomatát csinálni? Györgyből? Jó! éltél hát belé, husfélélt, gulyásost, tokánt, beefsteak-et, bornyu fricandót, sonkát, bozsonyicát belé a mennyi fér, s még megérheted, hogy a keleti kérdés utolsó bogát ő fogja megoldani!

Dicső, dicső! Fel van fedezve tehát a nevelés legnagyobb titka! Ezután a potrohos lán-geszek kora következik!

Ezzel tisztában lévén, méltó, hogy ama nagy kérdéssel, a melyhez az emberiség tí-d-ve van kötte, az evés és ivás kérdése-vel komolyabban foglalkozzunk. Tegyük fel tehát azt a vaskalapot és kezdjük:

Mi az ember? Felelet: szerves lény! — Mi a legelső, legstírgetősebb, legelutasíthat-la-nabb szüksége, a mely nélkül nem létezhe-tik? A táplálék, ékeesebb magyarsággal: tápszert!

(Folytassuk minél komolyabban, oly böl-csen, mintha soha egyebet nem ettünk volna mint gulyáshust, sonkát, kolbászt és tordai pecsenyét!)

A tápszert a növény önkénytelen, az ál-lat ösztönöszerűleg, az ember kénye kedve szerint szabadon veszi magához.

A két első esetben a tápanyagot maga a természet jelöli ki, a az mindig megfelelő,

A növények és az állatok soha semmi ártal-mas tápszert nem vesznek magukhoz, s a mi mindenekfelett szép tőlük, soha többet, mint a mennyi elég! Bezzeg az ember ugyan tur-kál, ugyan válogat, ugyan divatlanodik; rá van bízva, hogy tetszés szerint válogassa ételeit, s ép ez az oka, hogy a föld kerek-ségén csak ezer millió ember él. Hogy ért-sük? No hát ugy, hogy a halandóság statis-tika számát igen növelik azok, a kik többet esznek, mint kéne, s gyakran ép oly ételt, a mi ártalmas. Fájdalom az ember már szinte egészen elvesztette ama jó ösztönt, a mely ráparancsolhatna, hogy: ne egyél többet, vagy ne egyél ebből, mert megárt!

A táplálkozás módja, kétségkívül, befo-lyással van a test fejlődésére, s közvetve tán a lélekre is a fejlődés korában. De a mate-rialisták azt állítják, hogy az közvetlen és elhatározó befolyást gyakorol mindvégig és mindenütt; azt mondják, hogy a nemzeti eledelek és nemzeti sajátságok közt tisztán észrevehető összefüggés van; hogy az étlap tulajdonképp cultur-historiai adat gyanánt tekinthető.

Dicső, dicső! E szerint a művelődés tör-ténetét tulajdonképp a vendéglősök írják! Oh szegények, ha tudnák, hogy mily nagyszerű munka dolgozó társai, mint megijednének ma-guk maguktól.

És most, hamar, hamar, lássuk, mi min-dent ettek és esznek hát az emberek a föld kerek-ségén? mert ez a főkérdés!

Az emberek ettek és esznek...

(Bocsánat! Ebed előtt vagy után van ön? Mert az első esetben kötelességünknek tart-juk figyelmeztetni, hogy a mi következik nem igen étvágyébresztő.)

(Folytatjuk.)

helyén itt voltam, de a sors látogató keze nem engedte, hogy ama tollat, melyet előttem jártas kezek ügyesen tudtak forgatni, akkor felvegyem, s alig tíz hete, hogy a hivatal, melylyel a tisztelt közgyűlés megtisztelt, folytathatom. De ma már szerencsém van magam bemutatni, és kedves kötelességemet teljesíthetem, midőn a közgyűlésnek bennem helyzett becses bizodalmit egész tiszteltet megköszönöm. A tisztelt közgyűlés ismeri a felelősség terhét, a kötelességeket, melyek hivatalomban kötvék, és várakozását, itéletét azokhoz fogja mérni, én pedig a míg lehet, s a szerint a mint tehetségem engedi az egyesület ügyeinek élek, s legnagyobb jutalmam az leend, ha bizonyos idő múlva az egyesület tisztelt tagjai megelégedését magamnak kiérdemelhethem.

Az egyesület által eddig követett azon rendszabályhoz, melynél fogva a titkoknak van kötelességévé téve, hogy közgyűlés alkalmával az igazgató választmányának közüldiben tett működéséről szábot adjon, vagy jobban mondva, hogy eljárásában a nagyobb jelentőségű eseményeket kiemelje, ragaszkodva, azok elősorolásához fogok.

A gazdasági-egylet minden tagja az intézet kül és belsőlete működéseinek jeleit, a szerint a mint mutatkoznak, vagy különböző esatonán tudomására jutnak, figyelemmel kíséri. A titkokni jelentésnek nézetem szerint nincs más célja, mint hogy tájékozás végett a lényegesebb intézkedési lépéseket elősorolja, az egyes nagyobb figyelemre méltó álláspontokat megemlítsa, az egymástután kijelölje, hogy mindenki észrevételét könnyebben előhozassa és a szükséges indítványokat megtehesse.

A gazdasági-egylet feladata a gazdasági ipar különböző ágaiban tett előhaladást, megváltozott gazdasági nézeteket, kísérleteket s ezeknek meghonosítását tartva szem előtt, a gazdasági ismeretek terjesztését végett gazdasági lapok és könyv hozatalra egy bizonyos összevet szavazott meg (évenként 150 forint), a melynek következtében az igazgató választmány most négy magyar, két német lapot, két német és egy francia folyóiratot járát, s több könyvet meg hozatott. Tekintve az egyet pénzerejét, s a rendes kiadásokat, eddigelő könyvhozatalra nagyobb összevet nem fordíthatott, s így a pomologia az, mi könyvtárban erősebben van képviselve. Helyiség nem léte miatt mindezen szemleli eszközök a közszolgálatot meg nem teheték, s így e közszellemi töké csak keveseknek kamatozhatott, a mi a viszonyokat tekintve másképp nem is lehetett, de ma e bajon segítve van, s a titkokok szállásán az egyesületnek gazdaságosan butorozott olvasó s értekező szobája meghatározott időben a gazdaközönség használatára nyitva áll. Egy nagy kellemetlenség mindazáltal nincs még elhárítva, azt. i. hogyha a titkokok kénytelen szállását változtatni, az olvasószoba is vele szállást cserél.

Ha nem is közvetlen az egyesület által, melynek pénzereje ennire még ki nem terjedhetett, mindazonáltal az egyesület befolyása igénybe vétele mellett a szemleli munkásság élesztését s az elméletnek gyakorlati haszonra való fordíthatását célzó nemes áldozattételnek éppen e fél év kezdetén egy szép tanulmányt találkoztunk: értem azon 30 d. arany pályadíjt, melyet id. gr. Teleki Domokos és Tisza László urak tűzték ki a legjobb értekezésre, melyben a honunkban termő azon vad növények soroltatnak elő, melyeknek jelenlétéről bizton lehet következtetni a talaj uralkodó vegyéreire, hogy azokkal a hol mutatkoznak, vagy azok rokonaival, ha gazdasági tekintetben hasznót ígérnek, a gazda közönség kísérletet tehesen.

Továbbá az igazgató választmány a jó siker, a több felől nyilvánuló ügyzeretettől is indítatva az idén az ország különböző helyein kiállítás rendezett, hazánk viszonyainál fogva jövőre több hasznót ígérő állattenyésztésre, különös súlyt fektetve. (Folytatása következik.)

Torda, aug. 1. 1860. — Régi ohajtása ment teljesebbé közönségünknek, midőn Reményi Ede körünkbe érkezve művészi játékat mi is meghallhattuk. Ez est bizonyára hosszú idő-kig fog élénk emlékekben maradni mind azoknak, a kik bejuthattak a terembe. A műsorozat következő volt: 1. „Ábránd” (Fantaisie sur le Huguenots), szerző és előadta Reményi Ede. 2. „Erdeyben” Petőfőtől, szavalta Papp Miklós. 3. „Repülj csikém ablakára”, s „Ezt a kerek erdőt járom én” átírta és előadta Reményi Ede. 4. „Széchenyi emlékezete” Szelesteitől, szavalta Szentmiklósi Ilon k. a. 5. „Bölcsődal” Chopintól, „Magyar népdalok” előadta Reményi Ede. 6. „Ábránd” zongorán előadta Beale Vilmos ur. 7. Változatok a „Valenczei carneval” dallama fölött, szerző és előadta Reményi Ede.

A mint Reményi kilépett, a nagyszámmal megjelent közönség a legteljesebb eljenzésbe tört ki, s négy koszorút dobott. A „Ábránd” eljátszása után pedig többször meg kellett jelennie a közönség kíváncsiára. Szentmiklósi Ilon k. a. „Széchenyi emlékezete”, sokbelsősséggel szavalta el. Végre Beale ur művészi játéka annyira elragadta hallgatóit, hogy közkíváncsiakra másodszor is leült a zongora mellé, s szép magyar népdalt játszott. Előadás után a „Magyar koronához” címzett vendéglobbe gyűlt egybe közönségünk, kik közt több lelkes magyar hölgyet is volt szerencsénk látni. Vacsorázás közben Papp Miklós emelt legelőször poharat Reményiért, utána városunk tevékeny polgármestere Nagy Miklós ur, kire viszont Reményi ur is felköszöntött, mint a legzavilgyesebb polgármesterre mindazok közt, kikkel körutjában találkozott. Később ismét Papp Miklós emelt poharat Beale Vilmos urért, kit a közönség hangosan éljenzett meg ismét. Felköszöntések történtek továbbá Szentmiklósi Ilon kisasszonyért, Nagy Miklós a magyar ifjúságért, a hazáért stb. M. előt szót szót szót volt, Reményi ur közvivatára néhány népdalt játszott el egy gyarló cigány hegedűn, no persze gyarlóság nélkül. Ismétlem, hogy ez est sokáig emlékeztess lesz előttünk.

Nagy harang.

Ujdonságok.

A veronai Gazettának m. hó 31-ről telegráfirozák Bécsből, hogy Ő Felsége szeptemberben Buda-Pesten megkoronáztatja magát. Azon körülmény — jegyzik meg a „Fortschritt” — hogy e hír Bécsből telegráfirozhatott, s

egy osztrák lapban megjelenhetett, alig hagy kétséget annak valósága iránt.

** Szent Patrik az írlandiaknak egy háromlevelű lóherrel magyarázta meg a szent-háromság titkát; a „Divatcsarnok” kolozsvári levelezője pedig az erdélyi magyar olvasóközönség üdvözlését K. Kolozsvárt három magyar lapot, két politikait, s egy szép irodalmi ohajt, mely utóbbi azonban tisztán helyi lappá és irodalmi közlönyvé lenne teendő. Közleményt így kezdi: „A királyhagón-inneni irodalmi élet (oh volna bár, de élet igazán!) érdekes lendületnek néz elébe (sieht entgegen). A múlt év végén (sőt még a vége előtt!) magán okokból (csak előfizető és dolgozótárs nyílta bevalloott hiánya miatt!) megszűnt „Magyar Futár” című politikai lap (a Vida lapja) az őszszel, mint biztosan állítják, gróf Teleki Domokos ismert redő publicisták vezérlete, s Fekete Mihály szerkesztése mellett újra megindul, s az erdélyi szellemi erők azon nagy része által fog támogatattni, mely a „Kolozsvári Közönyt”-től elvált a húzóvált stb. — Öszinte örömet és megnyugvást éreznék, ha egy megindulandó másik politikai lapot gr. Teleki D. ur vezérlete alatt látnánk; de a nemes grófról alig hihetjük, hogy hajlandó lenne „vezérelni” egy oly lapot, a melynek neve oseppe se hangzik jobban, mint az egykori „Múlt és jelen”-é. A vállalat e minden tekintetben hitelvesztett firma alatt szerencsétlen gondolat, még akkor is, ha szerkesztőnek oly irodalmi kapacitás lesz megnyerve, mint Fekete M. ur, a kinek még eddigelő nem igen került ugyan a közönség elibe se önálló munkái, se a lapokban közlött cikkei, de az nem tesz semmit, majd kiadja remek cigány-eposát, a mit hat év óta páratlan gondol ir! A mi a „K. Közönyt”-től elhuzódó erdélyi szellemi öröket illeti, nem tudjuk ki lehetnek azok? Szeretnők ismerni ezt a macedoniai phalanxot! Eh uraim, ne ámsituk magunkat, nincs itt csak néhány egyén, a kik az irodalom terén jelentékenyebb munkásságot fejtettek ki, s azokat is dolgozóztársaink sorában találjuk fel. Ha még egy más lap indul meg, nem mások, de azok fognak abba is írni, a kik a „K. Közönyt” támogatják. Minek való tehát a „K. Közönyt”-től elhuzódó szellemi erők nagy részéről? (Még nagy részéről!) beszélni? Az ördögbe is! csak nem író az, a ki semmit se ír, ha mindjárt egeket hasogat esze volna is! Hat a ki valamit lefordít németből vagy francziából, azért író-e? A vidéki levelezők mind írók-e? Utóljára is igaza volt Nagy Péter urnak, mikor az irodalmi dicső dícsőség cultusa ellen kikelt. Retentő sok író kezd lenni, s ez az áldas olyan, mint az idén sok eső, nincs benne köszönet, mert a szerk-sztő nem fogadhat el minden sullenel dolgozatot, minek aztán az a következtése, hogy a „nem méltányolt lángész” valamelyik pesti lapja levelet ír álnev alatt, s Hamikár-gyűlölettel beszél ama megvetőreméltó lapról, a melyben cikike nem jelenhetett meg, s a melytől e miatt más „szellemi erők” is elhuzódni kénytelenek, a szó teljes értelmében kénytelenek! Még sok mondani valónk volna e tárgyban, de elég lesz most ennyi is!

— A Grenden tartott Széchenyi gyász-ünnepélyből kifolyólag a dicső Széchenyi István emléket megörökítő, Hadrónál mt. Miksa Elek ur, egyházi előjáróságunkhoz 50 forintot küldött urberi papirban, hogy azon összeg évi kamata az évenként tartandó iskolai próbatét alkalmával azon bármely nyelvű vagy vallású tanuló gyermeknek adassék ki, ki a gróf Széchenyi István „életleírását” a legjobban elmondja s koszosus költőnk Szózatát a leghatályosabban elszavalja. Nem szorult a mt. alapítványozó ur a mi köszönet nyilváníttunkra; mert már a tett magában is sokkal nemesebb, mintsem azért méltó köszönetet tudnánk szavazni, mindamellett illőnek találtuk, hogy ezen hazafias tett, a nyilvosság közönye által a történet számára foljgyeztessek. — Grend, 1860 aug. 1-jén. Gr. Kemény Sámuel a helybeli ref. egyház főgondnoka, és Hegedus Lajos helybeli ev. ref. lelkész.

— Erzsébeth városból vesszük: „Junius 30-kán tartott meg a nagy Széchenyiért gyász-ünnepélyt a helybeli plebania gyönyörű nagy templomban. A szertartásokat helybeli plebanus főtszt. kanonok Csiki Imre ur végezte 18 lelkes kísérteben. — A szomszéd helységekből temérdek nép gyűlt egybe. Főuraink is számosan voltak jelen. A rendezésben és fardozásban főderme az adakozásokról és hazafiságról egyaránt ösmeretes gróf Haller Janosné ő nagyságának volt, ki is a költségek fedezésére tetemes összeggel járult; köszönet ezért a szék grófnénak, és köszönet örmény atyankfiainak is, kik velünk egyaránt tudnak örömben és búban osztozni és érezni! J. T.”

** Alig czéfoltatott meg ama gonosz szándékból koholt hír, mintha Nagy-Kikindán a magyarok és szerbek közt vérengző összeütközés történt volna, s imé, ama rosz máju vándorírkások közül, a kik a magyar szent korona területén nem örömet látják a népek testverisülését, már megint akadott egy, a ki a „Presse”-ben azon újabb koholmány terjesztését vetemlő, mintha Belényesen a románok és magyarok között a nemzeti viaslet miatt surlódások történtek volna, hogy a magyarok görbe szemmel nézik, miszerint a románok saját nemzeti öltözöket fölvetették stb. Szitupa Ignác ur, belényesi polgár és ügyvéd e hírt egyáltalában alaptalannak nyilváníta a M. Sajtóban. A magyarok és románok a legjobb egyetértésben élnek, s fognak élni mindörökké. Amen!

— A Presse írja, hogy a birodalmi tanács aristokratikus, magyar és egyházi tagjai közt oly coalitio történt, a mely többsége által képes a német párt felett elvilg. nevezetesen győzelmeskedni. Az Ost. Pest pedig arról tudósít, hogy a tanács magyar tagjai memorandum alakjában egy indítványt lepnek fel; a memorandumot gr. Széchenyi Antal fogalmazta; az indítványt foederatív elveken nyugszik, s közzétette mindenesetre nagy sensatiót fog a birodalomban okozni. Fontosnak mondják azon körülményt is, hogy ez indítványt jelentékeny többségre számíthat a 21 tagu bizottmányban, mert a birodalmi tanács oly tagjai is, a kik az első gyűlésben a magyar párt ellenzékének látszottak, most az utóbbiakhoz csatlakoztak; „A birodalmi tanács, — teszi hozzá a nevezett lap — mindenesetre tevékenysége legfontosabb pillanatai felé közelít.”

** A gazdasági yminiszterium rendeleténél fogva a magyar királyság törvényhatóságai, s államügyszékeinél a felekkeli hivatalos érintkezésben következő nyelvek használata figyelembe veendő: 1) a magyar és német nyelv az egész magyar királyságban. 2) a tót nyelv Pest-Pilis, Esztergom, Pozsony, Árva, Turóc, Bars, Hont, Liptó, Nógrád, F. s A. Nyitra, Zólyom, Trencsin, Soprony, Baranya, Vas, Moson, Absaj-

Torna, Sáros, Ung, Gömör, Zemplén, Szepes és Békés-Csanád megyékben. 3) a román nyelv Mármoros, Dél-Bihar, Szatmár, Arad és Békés-Csanád megyékben. 4) a ruthen nyelv Beregh-Ugocea, Ung, Mármaros és Zemplén megyékben. E kijelölt területeken minden főknek szabadságban van bármennyű beadványt, a melyet a törvényszékek államügyszékeihez nyujtanak be, a német vagy többi megnevezett nyelvek használatát. A jegyzőkönyvek az illető felek anyanyelvén viendők. A válasz azon nyelven adandó, a melyben a kérvény vagy jegyzőkönyv iratott. A román és ruthen nyelv használatát a latin betűk alkalmazandók, stb.

— Brassából írják: „Aug. 1-én Szebenben cs. kir. miniszteri tanácsos Zimmermann József enklóktele alatt bizalmi férfiak jönek össze az erdélyi evangélikus egyházügyek rendezése végett. Ohajtandó volna országos egyházunk békéje tekintetéből, hogy a protestans egyház körében az octroyálásnak legvalóbb látszata is el lenne kerülve.”

** Kassáról írják, hogy midőn tiszagyz Benedek ő excja közelebbi körútja alkalmával ott volt, az ottani ügyvédi kar egy petitiót nyujtott be, a magyar nyelvnek hivatalos közegül leendő visszaállításairánt. Ő excja a kérelmezőket a legbarátságosabban fogadta, s a legjobb eredményt ígérte. Az ottani akademia ifjúsága szintén kérvényt nyujtott be ez alkalommal az iránt, hogy az intézetnél a magyar tannyelv állíttassék vissza.

— A szabadkaipetitió. Az új kormányzó gróf St. Quentin ő excellenciája jul. 15-kén Szabadkára érkezvén, ott másfél napot töltött a templomok, jótékony intézetek, iskolák és hivatalok megsemmelésével. Fogadtatása magyaros volt. A városzház tornyán s a kormányzó szállása előtt levő diadalívén a birodalmi, nemzeti és városi zászlók lengtek.

A városi község tanács a lakosság nevében a birtokos, nemesi, polgári és iparos értelmiségből álló 24 tagból alakult küldöttség által kormányzó ur ő excellenciájának, felsőbb helyre juttatás végett a következő petitiót nyujtotta át:

„Kegyelmes ur! Midőn alólirottak legmélyebb tisztelttel közeledünk excellenciához, és nagyméltóságodban örömmel üdvözljük Ő Felsége legmagasb személyének — e tartomány részére ujonnan kinevezett képviselőjét: jobbagyi és hazafiai első kötelességünknek ismerjük azt, hogy nyitlak és őszinték legyünk.

„Vétenénk e kötelesség ellen, ha magunkat állapotunkkal tökéletesen elégedetteknek mondanok.

„Számosak, kegyelmes ur! a mi bajaink, melyek akadályozzák szellemi s anyagi fejlődésünket és nyugtalansággal töltik el lelkeinket: de mindezen bajok forrását azon kormányzási rendszerben látjuk, mely Magyarországnak ezredéves történetében gyökerezett közjogát megsemmisítvén, érdekeinket s szükségünket vajmi kevéssé vette ekkor figyelembe.

„Mi tehát, kegyelmes ur! ezen kormányzási rendszer megváltoztatását várjuk bajaink orvoslását, és úgy vagyunk meggyőződve, hogy a kormányzattal legbiztosabban elegendit ki az oly törvények, melyeknek hozatalába ők maguk is befolytak, és hogy egy nemzet jellemének legjobban felel meg az oly alkotmány, mely annak történetéből fejlődött ki.

„Egy ily alkotmánytól várjuk mi különösen legdrágább kincsünk — nemzetiségünk biztosítását, melynek hátterbe szorítását 10 év óta oly fájdalmasan tapasztaljuk, és egy ily alkotmánnyal helyreállítottunk látjuk előre Magyarország integritását, melynek megconskítására mi — e város polgárai — soha másépp, mint csak vérző szívvel, gondolhatunk.

„Igy levén mi, s így levén polgártársainknak — merjük állítani — összesége lelkesedve, engedje meg excellenciád, hogy legfőbb ohajtasainkat röviden e következőkbe foglalva terjeszthessük elő. — Ohajtjuk, hogy:

„1. Magyarország integritása kegyelmesen helyre állíttassék, s ehhez képest a Szerbajdaság Magyarországha, melyet mi mindig édes hazának vallottunk és vallani fogunk, visszaebeleztessek.

„2. A kor kívánalmához idomítva, helyeztessek vissza amaz ősi, pragmática sanctio által biztosított magyar alkotmány, mely századok zivatarjai közt fontartotta a trónt és nemzetet; mihez képest:

„3. Hivassék össze hovaelőbb népképviselőt alapján az országgyűlés, mely nézetünk szerint, egyedül lehet törvényes és illetékes közlönye a nemzetnek. Végre előleg is

„4. Adassanak meg kegyelmesen nyelvünknek és nemzetiségünknek a közigazgatás és törvénykezés körében azon jogok, melyek azokat az egyenjogúság kimondott, de még mindig valósulása váro elvével fogva is megilletik.

„Ezek röviden a magyar szent korona alatt élő milliók vágyaival összhangzó ohajásaink és meg vagyunk győződve, hogy ezek teljesítéssel helyreállíttatnak a sajtó keblekben a bizalom és megelégedés, mely legbiztosabb támasza a trónnak és leghatározottab tenyezője a népek boldogságának.

„Excellenciád művelt és igazságos lelkébe vetett teljes bizodalommal esedezünk: legyen nagyméltóságod ezen ohajításoknak a legmagasb tron számolyánál kegyes szószóloja, partfogója. — M. d. n. nagyméltóságodtól törhetlen jobagyi hűségünkről biztosítjuk, maradunk Excellenciádnak stb. stb.”

Ezen petitiót ő excellenciája kegyesen elfogadni méltóztatott, sokat mondó nyilt őszinte szavak, s a magyar nemzet sokszere érdemeit s jeles tulajdonait kiemelő megjegyzések kíséretében.

Ezen petitió elfogadását illetőleg az „Al-Dunai Lapok”-ban olvassuk, hogy „ő excellenciája bocsanatot kérvén a küldöttségtől, hogy gondolatait magyar nyelven nem közölhetik, ígérni méltóztatott, miszerint néhány hét múlva talán kívánunk teljesítést személyesen fogja kijelentetni; egyszersmind örömet fejezte ki a küldöttség őszintesége s nyilt magaviselete felett s annak további megőrzését is kérvén, biztosította a jelenvalókat, hogy ő részéről semmi alattomoskodásnak hitelt nem ad. Figyelmeztette a jelenlevőket a béke- és törvényekhez ragaszkodásra, míg a jövő meghozandja váru várt ohajításaink boldog teljesülését. Nyíltan bevallá a magyarok iránti tiszteltet és őszinte előszeretelt. (A Temesvári hiv. lap szerint ő excellenciája ily határozatán éppen nem nyilatkozott.) (P. U.)

— A D-tűben olvassuk: „Gróf Saint-Quentin kormányzó ur ő excellenciája a városi községhez intézett egy iratában megköszöni f. hó 12-én történt fogadtatását, és egyáltal rendeli, hogy miután az, az ünnepélyeknél kívántató egyformaságot nélkülöz, ezental a császári zászlóknak mindig adassék

meg a maguk kitűnő helyük. Meg van a magánosoknak engedve, hogy a császári mellett, egy vagy több bármiféle nemzeti zászlót kitűzhessenek; a községnek azonban kötelessége, hogy császári zászló mellett, mely legnagyobb legyen a többiek közt, minden más nemzeti zászlót kitegyen. Együttal emlékeztetve hozatik a városnak, a már régebbi idő óta fennálló tilalom: nemzeti tollak, szalagok és rojtok hordása végett.

— Lapunk múlt számának a román-magyar testvériségre vonatkozó közleményében dr. Rác János második felköszöntése lényegtelen kivonatan levén adva, indítva érezzük magunkat ezennel utólagos ideiglatására. Az áldomás így hangzott:

„Tudomra soha sem volt a nemzetiség érzete úgy kifejlőve a népeknél, mint jelenleg, és mi sem bántathat jobban egy nemzetet, mint nemzetiségének megsértése. Ezért, testvérek, tetteik is igyekeznünk kell kölcsönösen annak megbizonyításában, a mit egymásnak ígértünk, és szorosan óvakodjunk mindentől, ami a nemzetiség vékony hurját megsérthetné. Tetteik tanúsíthatjuk tehát csak, hogy testvériséget és barátságot akarunk s egymás nyelvére és nemzetiségét tiszteljük. Akkor az itt íme fogadott barátság az országban is elterjed mindnyájunk örömére; szükségességét mindenki be fogja látni s igyekezni fog érvényesítésén.

A nyelv és nemzetiség azon két tényező, a mit kevésbé becsülni lehet ugyan — s akkor elkeseredés és néma fájdalom támad — de a mit megsemmisíteni soha sem lehet!

Ujból a mondottakra jövők tehát, és ismétlem, hogy a román, a vele egy honban élő népek iránt is ugyanezen indulatot táplálva: csak azt fogja testvéreinek tekinteni, ki tiszteli nemzeti nyelvét és jogait, mert ezek nélkül nincsen élet, nincs boldogság!”

— (Jégvihar-biztosítás.) Kalotaszegről írják nekünk: Bánfi-Hunyadon f. hó 4-kén délután nagy eső volt, utom Hunyadról Kolozsvár felé vitt. A tájon nagy vihar nyomai látszottak. A réteket hegyoldalakról lezuhogó víz borította. Sarvasár és Körösfő közt, mintha láptalán hánnyát volna össze, akkora jégfalma maradványok borították az országot. A jégvihar, mint értesültem, Nyárszó felől jött, s Sztána felé nyomult. És szerte a vidéken a gabonának még majd fele aratatlannal. Minő árokot okozhatott a dűlélem, képzelhetni. Ha van vidék, úgy Kalotaszeg bizonyára egyike azoknak, melyek a biztosítás jöteknységében nem igen kívánnak részesülni. Pedig e vidéken majd minden társulat képviselve van: míg Hunyadon a legtöbb intézetnek, Győrmonostoron az erdélyi, Gyaluban a magyar biztosító társulatnak ott vannak ügynökei. Csak emberbaráti buzgalom kell, mely elfogadja népet felvilágosítsa, hogy midőn biztosítanak, nem csak saját maguk, hanem családjuk s a közvagyonosodás iránti kötelességüket teljesítik, s akkor mentve lesznek azon szomorú tapasztalatától, hogy gyakran midőn már kezükben látják hosszafaradalmak gyümölcsét, eljön egy vészves pillanat és minden várt reményük füstbe megy. Sajnálatos kell még felemlitenünk, hogy ugyan oly csapás érte múlt hó 30-kán a mezőséget, hol a jégvihar körülbelül 8 mrtf. hosszú és 1 mrtf. széles területen mintegy 10 falu határát tette tönkre.

— A magyar zene hódításáról a következő érdekes közleményt olvassuk a „Buk. Magy. Közl.”-ben: „A műtárlatokban különösen Rosetti pompás kirakatában sok magyar zeneműtűnt fel, mióta magyar színészletünk van. — A moldovai itt szállásoló katonai zenekar a legkitűnőbb magyar indulókat rendelte meg. A Rákóczi és Hunyadi indulókat szíltében játsszák még a lantárok is.”

— A „Bukaresti Magyar Közlöny” értesítvén olvasóit, hogy a csekély előfizetési díjból még a lap pusztá kiállítása is alig kerül ki, nemhogy a drága postabér is fedezhető lenne, felkéri előfizetőit, hogy e költséget, mely egy évre 2 ft, félévre 1 ft, negyed évre 50 kr., vállalják el ők maguk.

— Katonai tudósítás. A bécsi „Mil. Ztg.” következő tudósítás közli: „Egy rajnai lap iratja magának Bécsből, hogy a monarchia délkeleti részén felállított figyelő-hadtest, valamint a Magyarországon levő helyőrségek is megerősítettek; mondanunk is alig kell olvasóinknak, hogy az érintett figyelő-hadtest nem is létezik, tehát éppen oly kevéssé erősített meg, mint a magyarországi helyőrségek.”

— Kimutatás a kolozsvári kisegítő pénztár-egylet forgalmáról július havában 1860.

Bevételek:	
Pénztármaradék a múlt hóról	256 ft 29 kr.
32 u. tagnak 55 részvény után 5 ft 25 kr.	288 „ 75 „
Havi, rendes és rendkívüli bevételek.	2368 „ 50 „
Könyvdíjakban küldöndij	32 „ — „
Kamatok és provisio	388 „ 31 „
Váltó és helyegdíjakban	13 „ 28 „
106 tag által visszafizetett kölcsön	12,276 „ — „
Összesen	15,623 „ 13 „
Kiadás:	
126 tagnak kölcsön	15,418 „ — „
Tisztviselők fizetése	53 „ 7 „
Bélegdíj	14 „ 20 „
Irodai kellékek	12 „ 15 „
Kamat	22 „ 75 „
Visszafizetett betétel	106 „ — „
Kiadások összege	15,520 „ 17 „
Pénztármaradék	102 „ 96 „
Kolozsvárt, július hó 31. 1860.	
Taufer Ferenc Vagner Frig. Geltoch János.	
igazgató, pénztárnok, könyvvezető.	

— Heckenaszt Gusztávnál Pesten nincs szere száma a mindegyikre megjelenő új könyveknek, a legújabbban megjelentek közül csak emlitenünk kell néhányat, hogy a ki csak szereti magyarságát, legott siessen meg is venni a magyar műveket, melynek: Jókai Mórnak három kötetben megjelent Szinművei; tartalmuk: A szigetvári vértanúk, Könyves

Kálmán; Dózsa György; Manlius Sinister; Dalma; A murányi hölgy. (Ez utóbbi színpadon még nem adatott.) Mind a három kötet ára 3 ft. Megjelent továbbá az „Irodalmi kincstár” című új, antologiaszerű vállalatnak két kötet, mely „Magyar népdalok és románcok” hoz, költőink legsikerültebb műveiből összeválogatva. Amazt Petőfi, ez utóbbit pedig Vörösmarty acélmetszetű arcképe ékesíti. E gyémánt kiadású vállalatnak egy-egy kötet 70 uj kr. Ajánlható még „A dicsőült gr. Széchenyi István életiraja”, eredeti kútfők után népszerűen előadva Boross Mihálytól, a népszerű irány egyik legügyesebb kezelőjétől. Ára 80 kr. Használatos könyv az Iparrend népszerű előadása is magyarózi jegyzetekkel, példákkal stb. politikai hivatalnokok, közszói előjárók, kereskedők, iparosok számára, írta Löwész György. Ára 40 kr. Stein János kolozsvári könyvkereskedésében is kaphatók.

** A Kisfaludy-társaság (magyar szépirodalmi intézet), mely 1836-ban felállván, 1848-ig sikerrel működött, hosszsz szünet után az elejtett fonatát ismét fölvehette. F. hó 1-jén tartott ülésében tisztviselőit választá meg, u. m. elnöké b. Eötvös Józsefet, helytartó-elnöké Toldy Ferencet, igazgatóvá Arany Jánost, titoknokká Greguss Agostot, segédtitoknokká Tóth Kálmánt; a július 15-kén tartott választó ülésben már azelőtt egyérelműleg tagokul választatván Csenger Antal, Greguss Agost, Gyulay Pál, Jókai Mór, Kazinczy Gábor, b. Kemény Zsigmond, Salamon Ferencz, Szász Károly, Tóth Kálmán urak.

Politikai hírek

— Párisban távirati kivonatan is nagy hatást tette „Morning Post” azon cikke, mely júl. 30-ról egy hivatalos level megérkezését jelenté Párisból, azon hozzátétellel, hogy a levél-író ebben közös politika elfogadását ajánlja mind a szíriai mind az olasz ügyben Francia- és Angolország részéről. E czikk, mint tudjuk, a császár által Persigny grófhöz írt levélre célzott. Párisban a jó barátság ezen véletlen ömlendezését, a mely különben a Palmerston lord gyanúsító beszéde után elég természetesen következik, némelyek úgy magyarázták, mint politikai ellensúlyozását a teplitzi találkozásnak, a mely a két német nagyhatalom közt szerintök mindegyikre idézett volna elő oly jó egyetértést, a minő legalább a külpolitikai kérdésekre nézve igen nagy hatással van. Sőt azt is találgatták a párisiak, hogy a két német nagyhatalom meglehet attól sincs távol, hogy Oroszországgal egyetértsen, mely attól tart, hogy a forradalmi láva a két Szciziliából és a pápai államokból tovább menve könnyen elborithatná Lengyelországot is. Ez birta volna rá Nápoleon császárt, hogy ismét közlekedjék azon nemzethez, mely elég szabadelvű érzellettel bír pártolni a nemzetiségeket, a mi a francia politikát is jellemzi.

Elég az ahoz, a párisiak szerint a szíves egyetértés annyira helyreállt volna London és Páris közt, hogy ha a porta tovább is nehézségeket gördít az európai hadseregek erőyes és azonnali beavatkozásának a Libanonban: akkor a két meghitt szövetséges többé nem tizezzer emberről, hanem huszontól vagy harmincezer főből álló expedíciót fog talpra állítani.

Ez utóbbi optimistius tudósítások a júl. 30-diki conferentia meneténél még nem lehet észrevenni. Sőt ha az „Indépendance” jól van értesülve, Anglia csupán azon föltételt alatt volna hajlandó az egyezményt aláírni, hogy annak állapotmányai csupán Szíriára legyenek alkalmazhatók, ellenben a többi ottman tartományokra azok ki ne terjedjenek Erre azonban Oroszország Kisseleff ur által azt feleli, hogy a törökországi állapotok olyanok, miszerint oly általános egyezményre van szükség, mely az idegen beavatkozást följosítja mindazon pontokon, a hol a keresztény érdekeket a muzulman fanatizmus fenyegetheti. Ugyanazért a sz.-pétervári udvar képtelenségnek mondja, hogy ő a szíriai mészárlások megtorlására Franciaországnak erkölcsileg kezet nyújtson, neki pedig ne legyen szabad beavatkoznia a határaihoz közel levő helyeken, a hol ugyanazon rendlenségek minden pillanatban kiüthetnek. Kevés idő múlva megválik Anglia mellé nyilatkozik-e Franciaország vagy Oroszország mellé.

A mi a portát illeti, ennek legutóbb még ezek voltak a kívánatai: kikötötték, hogy az európai hadak száma mindig kisebb legyen mint az övéi, és hogy amazok csupán a török hatóságok megkeresésére léphessenek föl cselekvőleg.

Ime ily okok hátráltatták eddig a francia expedíció elindulását, s ezen akadályokra céloz az „Constitutionnel” egy vezércikkében, melyben a gáncsolókat türelemre inti. — A párisiak azonban azt hiszik, hogy az egyezmény aláírásából nem lesz egyhamar semmi; a francia kormány pedig beérvén azzal, hogy a szíriai intervenciót a conferentia elvileg elismerte, fölkeredik egy hadsereggel s a napokban (némelyek szerint aug. 4-kén) kelet felé megindul. „Ha aztán — jegyzi meg a kölni lap — a szláv tartományokban is fölkelés ütven ki, melyet itt a leghatározottabban várnak, a pétervárikabinét a francia kormány által adott példát követi: akkor a keleti válság itt van.”

— A kölni lapnak írják Párisból: „A hadügyminisztériumban egy 30,000 emberből álló hadtest alakításán dolgoznak bizonyos eventualitások esetére. E rejtélyes hadtest parancsnokává Forey tábornok volna kinevezve, a kinek a császár titkos utasításokat adott. De az ezredekhöz, melyekből e hadtest állandó parancs még nem ment el.”

— Ugy a „Patrie” mint a „Pays” megczáfolja azon hírt, mintha Brennier francia követ Nápolyból visszahivatnék, hogy helyére Pelissier tábornagy küldessék. — Ugyanezen lapok írják, hogy Garibaldi ujan szervezett hadseregével Milazsonál letette a tűzpróbát, hol Dumas S. szerint 7000 nápolyi futott 2500 sziciliái előtt; ezen fényes esemény újongó entusiasmusba hozta az egész szigetét, sőt a palermoi szenátus in corpore jelent meg a diktátornál, hogy a nagy győzelemhez szerencsét kívánva neki, üdvözlje őt és a hadsereget.

— A „Patrie” írja: A „Donauwerth” és a „Redoutable” megérkezett a szíriai partokra. Laroneire kapitány, a ki eddig a levantei francia hajóhadosztály parancsnoka, átadta a szíriai parancsnokságot Jehenne ellenadmirálának, s maga a „Zenobie” hajón visszatért főállomására. A szíriaiak sajnálatlalt

váltak meg tőle. Közbelépte sok szerencsétlenséget akadályozott meg. Outrey francia konzul megérkezett Damaszkusba, miután Beyrutban nem kis veszélyen ment keresztül. Mondják, hogy Franciaország képviselőjének megjelenése nem kis benyomást tett a rajongó mozilomokra. Elterjedt azonnal a hír is, hogy a francia kormány segítséget küld a keresztényeknek és megbeszélja a vérengzést. Ezen a távolabbi vidékeken is elterjedt hír lelket vert a keresztény lakosokba, kik minden reményöket a francziákba vetik.

— Azon császári rendelet, mely a tábornokot oly jelentékenyen szaporítja, nagy sensatiót csinált, mert azon esetlegeséget bizonyítja, hogy a kormány szükség esetében 600,000 embert állíthat fegyverbe.

— Londoni lapok aug. 1-én ma Napoleonnak egy Persignyhez intézett levelét közlik, melyben a következő helyek fordulnak elő: „Mondja meg ön Palmerstonnak, hogy a villafrancai békekötés óta csak arra gondoltam, hogy a békének új korszakát nyissam meg s minden szomszéd állammal, kivált Angliával békében éljek.”

„Azt vetik ellenem: Ön békét akar s szaporítja Franciaország erejét! Merőben tagadom ezen állítást. Hadseregem létszáma kevesebb, mint Lajos Fulöp kormányja alatt volt.”

„Midőn Lavalette Konstantinápolyba ment, következő utasítással láttam el: Kövessen el ön mindent a status quo föntartására. Franciaország érdeke azt kívánja, hogy Törökország, a meddig csak lehet, életben maradjon. Mi más érdek indíthatna engem az emberiség érdekén kívül, hogy Szíriába seregeket küldjek.”

„Bajos volt nekem Közép-Olaszországra nézve Angliával egyetértőleg működni, mivel a villafrancai béke által kötve valék. Déli-Olaszországra nézve ment vagyok minden kötelezettségtől. Semmi egyebet nem kívánok, csupán e pontra, valamint a többiekre nézve Angliával egyetértésben működni; ohajtom, hogy Olaszország meg legyen nyugtatva, — bárhogyan — csakhogy idegen beavatkozás nélkül, s hogy seregeim Rómát oda hagyassák a nélkül, hogy a pápa veszélynek legyen kitéve.”

— A Szciziliából ki vonulásra vonatkozó parancs tárgyában az „Anessione” következő fölvilágosítást hoz: A minisztérium, felelős hatósági állásánál fogva, kívánta, hogy a távrida egyenes használata az ő kezébe adassék; ezt az udvari kamarilla nem vélte célszerűnek, s azért a királynál nem engedést sürgetett. Midőn Cavour a nápolyi követektől az egyezkedés megkezdhetőségének föltételeként azt kívánta, hogy a nápolyi csapatok Szciziliából vonassanak ki, mert addig a szárd király sem tanácsolhatja Garibaldinak, hogy a nápolyi szárazföld megtámadásától tartózkodjék, — a nápolyi minisztérium végre táviratozható Messinába azon megállapodást, hogy Clary tábornok minden pontot adjon föl, s hadaival vonuljon vissza nápolyi földre, tudatva egyszersmind vele, hogy a gőzösök, melyek erősitéseket voltak szállítandók Messinába, e tekintetből visszatartóztattak. E sürgöny tudomására jutván a kamarillának, sikerült azt valahol fölfognia úgy, hogy sem Clary, sem Bosco a kiürítési rendeletről annak idejében mit sem tudhattak. Az udvar t. i. azon véleményben volt, hogy Bosco tábornok bizonyosan megfenyítendi Garibaldi vakmerőségét, mikor aztán alkudozásainak sokkal kedvezőbb tere lesz, mint Szcizilia odahagyása után. Az eredmény azt mutatta meg, hogy a kormánypárt rosszul számított, s ezért kelle vagy tizenhat tagjának száműzetésével lakolnia.

Turin, aug. 1. Manna két nap óta nem tartott értekezletet Cavourral, ebből az alkudozások kedvezőtlen folyamatát következtetik. Az „Opinione” egy Nápolyból júl. 31-ről kelt magánsürgönyt közöl, mely megczáfolja a Clary capitulációjára vonatkozó közlést, s Szciziliának a kir. csapatok általi odahagyását jelenti. A capitulatio tehát csupán a csapatok elutazására szükséges időre bírhatna érvénynyel. A florenczi törvényszék 20 parasztot, kik apr. 15-kén az örökös dynastia mellett fölkelést kísértettek meg, 1 évi börtönrre ítél.

— A milazzói harcokról a palermói kormány következő hadijelentéseket ragasztatott ki:

„A marii nemzeti táborból júl. 20. Ma reggeli 6 órakor mindkét részről pusztatüzelés kezdődött; mit eleinte előrsi harcok tartottak, mely azonban csakhamar egész csatarenden folyt harczcá alakult át. A királyi csapatok tüzéségük is volt; a mieinknek nem. A küzdés rettentő s az eredmény egy percig bizonytalan volt, azonban a mieink Garibaldi varázshatású nevének hallatára orszláknént törvén előre, az állomás bevetették; s 3 óra után 25 percczel csapatjaink Milazzóba bevonultak; miután 5 ágyut vettek el, hármat a köfalakon kívül folyt harc alatt s kettőt a városba bemenetel alkalmával. A „Veloce” gőzös a várcsot ágyúzza, melybe a királyiak, szakadatlanul szuronyal üldözve, visszavonultak. Erre a mieink a várcs első kapuját s egy bástyát rohammal vettek be; az egyik toronyon a mi zászlónk lobog. Veszteségünk nem csekély, a királyiaké pedig roppant nagy. A várcs s az egész hadoszlop capitulációját bizonyosnak tartják. Éppen most érkezett számunkra erősítés vonscsövü ágyúkkal. A királyiak egy része Gesso felé vonul vissza.

— Julius 21. Tegnap reggeli 6 órakor kezdődött a harc Milazzónál, s csak esti 8 órakor végződött be. A csata rettentően heves volt, s az egész vonalon folyt. A királyiak közt, kik oly makacsul harcoltak, hogy minden talpalatnyit tért kárték zápor közt kelle elfoglalnunk, nagy vérontás eszközlött. Végre birtokunkban maradt az ellenséges holttestekkel s mindennemű podgyázzsal borított csatár. — Fialat gyerekeink versenyeztek a lelkesülést illetőleg a Garibaldi legióbeli vitézekkel, kik első voltak a tűzben s első a Milazzó elleni szuronyrohammal. Veszteségünk nem volt szerfölött nagy. A Garibaldi-legióból néhányan könnyű sebet kaptak; fiatal gyerekeink is keveset szenvedtek, de az ellenség vesztesége rendkívüli. Ez utóbbi egészen a várcsig üldözöttet s a vízvezeték-től elvágtatott. — Ma 21-én reggel Bosco ezredes a diktatorhoz jött s hadi becsülettel kivonulást kért. „Nem!” — válaszolta Garibaldi — „meztelenül elmehettek, ha tetszik!” A generalissimus parancsára Fabrizzi s Interdonato Gesso felé nyomultak elő, mire az ott állomásozott ellenség tüstént Messinába vonult vissza. A milazzói lovassággal folyt harcban a diktator, kardjának egy vágásával az őt üldöző nápolyi őrnagynak karját

kardjával együtt levágta, mire a lovasság szétveretett s megsemmisítették.

— A turini Espero kiemeli, hogy utóbbi napokban az ottani orosz követ és Pétervár közt sürű sürgönyváltások történtek; de a míg azelőtt az orosz sürgönyök az Ausztrián keresztül vivő utat elkerülték, most mindegyik Bécsen át megy rendeltetése helyére.

— A Constitutionnelnek Turinból, jul. 24-ről írják, hogy II. Ferenc ottani követének új utasításokat küldött, melyek következőkben állanak. 1) II. Ferenc, Sziciliára nézve minden jogait — a nélkül, hogy az általános szavazatba avatkoznék — Victor Emanuelre ruhazza által. 2) Észak-Italia királya kötelezi magát a nápolyi király szárazföldi birtokait minden megtámadás ellen biztosítani. 3) A két állam közt szövetségnek kell fennállni, a szabad intézmények s a nemzeti függetlenség megvédése és fenntartása végett. — A cabinetelnök, ki elé ezen javaslatok 23-án terjesztettek, legott intézkedett, hogy ezek Garibaldi tudomására jussanak. Azonban úgy látszik, hogy a diktator kevéssé hajlandó a népfölöség s a szavazás elvét mellőzni: vagy pedig a neki oly kedves eszméről, a nápolyi szárazföld felszabadítását illetőleg, lemondani. S még az is kérdés, vajjon a király megtarthatja vagy meg akarja-e tartani ezen pontokat? Cavour egész határozottsággal be akarja várni a nápolyi nemzeti gyűlés összeülését, melyről hiszi, hogy ez a Bourbon dynastiának maga magától véget fog vetni.

A szigetnek már egyszer közölt odahagyása s e hír későbbi visszavonása felett, némely követek azt jelentették kormányának, hogy a kiterítés csakugyan hivatalosan el volt rendelve, azonban a hajóhad megtagadta a csapatok szárazföldre visszaszállítását, s ekkép a sziget további megszállása csak kényszeres (?)

Róma 6.1, jul. 24-ről írják, hogy ott a Jézus-társasága szerzetesei minden esetlegességre készen — magokat polgári öltönyökkel látták el: — valamint jelentik azt is, hogy a Rómában állomásozó csapatok nagy gyorsasággal indultak el a Tiberisen Spoleto felé, hol most 12,000 ember van összpontosítva.

— A nápolyi rendkívüli követek mint mondják már elbucsztak a szárd királytól, s mint látszik minden reménytől is a nápolyi király javára valamit lendíthetni.

Az önkényesek még mindig nagy számmal mennek Sziciliába. Türr ezredes, kinek sebei alig gyógyultak be, Garibaldi felszólítására visszatér Sziciliába, valamint Vetter tk is oda utazik.

— A Wiener Zeitung tudósításokat kapott, melyek szerint Poroszország lengyel tartományait éppen úgy, mint orosz Lengyelországban veszélyes agitációk folynak; különösen az utóbbi földön a régi ellenszégülés majd ez majd amaz alakban újra kezd mutatkozni.

— Konstantinápolyi hírek szerint, Fuád pasha, miután kellő utasításokkal ellátott, jul. 12-kén egy gőzfregatton Beyrutba ment. Vele együtt ment két corvett is csapatokkal és hadszerekkel. Kévéssel elutazása előtt a francia követség egyik dragomanját magához hívattat, felszólította azt, hogy következő szavakat juttasson a követ tudomására: „Monja meg a követnek, hogy életem veszélyével le fogom mosni a hadsereg nevében ejtett mocskot, és hogy a csapatok kötelességüket teljesíteni fogják.

Páris, aug. 2. Marseillebe érkezett damaszki tudósítások szerint, melyek jul. 13-áról szólnak, a fejtelenség ott még folyvást tartott. A Journal de Constantinople bevallja, hogy kétezer ember martaléku esett, s mondja, hogy a megszárlás 13-án még tartott. Husz redif-zászlójá érkezett oda s nagy hadi intézkedések történtek; egészen vége, úgy mondják, 26,000 főnyi török hadak mennek keresztül Szírián. — Stambulban a Pera és Galata közti hidat éjjel felszedték s több keresztényt bántalmaztak. A hadaknak fizetik a zsoldjokat.

Stambul, jul. 21. A Stambulban megjelenő „Levant Herald“ kimerítő tudósításokat közöl a Szíriában elkövetett megszárlásokról, s a május 29-ől június 30-ig megölt keresztények számát 5000-re teszi; 154 várost, falut, és majort, 14 kolostort és 200 templomot égettek le, 100 katolikus papot ölték meg a druzok, s 75,000 üldözött lélek tébolyog hajléktalanul szanaszét. Ugyanazon lap írja: „A Damaszkusban székelő európai konszulkok jelentik: hogy a bennszülött keresztények csak parancsolt színű ruhát viselnek, s a városban, vagy a város közelében nem szabad lovagolniok. Hasonló jelentések tétetnek mindenfelől, s Beyrutban csak a druzoknak és muszlimoknak szabad az utcákon jól felfegyverkezve járniok, az előbbieket abban büszkélkedve, hogy annyi keresztény kutyát lölettek, s az utóbbiak helyeslő tetszést nyilvánítanak vitéségök iránt.

— Mint a Levant jelenti, a bolgárok s görögök közt a vallásizsakadás tökéletes, s kiengesztelésre gondolni sem lehet. Már több hónapja, hogy a bolgár egyházakban a görög patriárka több imába nem foglaltatik; ott a helyetta szultánt imádkoznak. Az említett lap hozzá teszi, hogy itt a legalkalmasabb idő, melyben a porta a bolgárok számára patriarkátust állítson, még pedig Konstantinápolyban. A bolgár előbbi patriarkátus, Justinántól 555-ben Okhridában alapítván, 1767-ig tartott.

— Lengyelországból jul. 28. Az „Oest. Ztg.“nak írják: Varsóban jelenleg két magyar nemzeti zenetársulat van: egyik a Petkésé, a másik Boka Károly beczeczeni társasága. Mindkettő magyar zenedarabjait a lengyelek nagy tetszéssel fogadják.

A napi zavarok miatt szigorubbá vált katonai rendszabályokat ismét megengyhíté a kormány, látván, hogy alaptalanok voltak egy lengyel forradalomról kerengő hírek. Az aratás bevégezése után a kormány azonnal megkezdi a sorshuzás szerinti katonasorozást. A sorozás alkalmasint nem szorítkozik csak a hadsereg hégaginak betöltésére. A keleti kérdés miatt, hir szerint, nagyobb szám fog ujonczoztatni a rendes contingensnél.

Ujabbak. — Páris, aug. 2. A syriai megszárlások jul. 16-án végződtek.

Páris, aug. 3. Egy börzei falrag hirdeti: A Syriában való európai beavatkozás föltételei fölött a hatalmak egyek. A tanácskozásra való egybeülés ma délután történik, hogy együttesen a megállapított határozatokat azonnal kihivessék.

Berlin, aug. 3. A ma megjelent lapok szerint a szíriai beavatkozásra vonatkozó egyezmény cikkelyei következők: a beavatkozás addig tart, míg Törökország jónak látja; a kiinduló hadak ereje és működése előre meghatározandók; a már indulásra kész francia hadak nem várják be a többi állam hadainak elindulását. Az egyezményt és pótlék-jegyzőkönyvet azonnal aláírják, mihelyt a nagyhatalmasságok jóváhagyása megérkezik, mikor is a két okmányt egygyé olvasztják.

— Marseille, aug. 1. A szultán nem kívánt csapatokat Egyiptomból, hanem 26,000 főnyi sereget küldend Szíriába.

— Marseille, jul. 31. A „Corriere Mercantile“ a damaszki megszárlásról hiteles tudósítást közöl, mely jul. 10-keig terjed. A város 2400 gyilkos és gyújtogató (többnyire drúz és beduin) kezén volt. A helyőrségi katonák a keresztényeket a lángokba hajtották. Ugyanazon jelentés 3—4000 áldozatról szól; ez alkalmasint túlozva lesz. A jul. 25-ikén kelt szíriai „Impartial“ kétségbe vonja a németalföldi konzul meggyilkoltasáról szóló hirt. Több keresztény seik nem akarja a libanoni békeszerződést elfogadni, mert úgy hiszik, hogy nem őszinte. Az éhségtől kinzott szerencsétlenek vissza merészkednek a hegyekre.

Marseille, aug. 1. Egy jul. 28-kán kelt nápolyi levél szerint Garibaldi elutasította a Victor Emanuel által ajánlott fegyverszünetet. A tk azt felelte, csak ő ítélheti meg, micsoda eszközök kellenek Sziciliára megvédelmezéséhez s mindaddig meg nem állapodik, míg az olasz egység diadalmat nem ül. Napolyban egyre várják Garibaldi partraszállását. — Egy lap „Garibaldi“ nevet visel. — A belügyminiszter körlevele minden rendkívüli eszközt megenged, mivel főtörvény a nép java. — Rómából jul. 28-ról írják, hogy Goyon tk aug. 5-kén utazik el.

Turin, aug. 2. A miniszterium hir szerint el van határozva, hogy a szövetségi alkudozást Nápolylyal a nápolyi országgyűlés egybeüléseig halasztja el. Innen, mint mondják, újabb követ megy Garibaldihoz, megnyerendő ezt a turini kabinet politikájának.

Turin, aug. 3. A mai „Opinione“ írja, hogy Párisban éppen most jelent meg ily czimu ropír: „L'unité italienne devant la France et l'Europe“, melyben azon nézet van kifejezve, hogy, ha Szicilia és Nápoly a Piemonthoz való csatlakozás mellett szavaznának, Franciaország ezt nem fogja akadályozni, ha pedig Olaszország ellenségei ez ellen fölkelnének, Napoleon császár, mint Piemont szövetségese állana föl s védené a nemzeti akarat elvét, melynek ő koronáját köszöni.

Messina, jul. 30. Garibaldi partraszállása a nápolyi szárazföldön legközelebb várható.

Stambul, aug. 2. Achmet damaszki főkörmányzó ide érkezett, hivatalából azonnal letették és Szíriába küldték elítélés végett. Khursid beyruti kormányzó elfogták.

Páris, aug. 4. A „Constitutionnel“ szerint a Szíriába menendő hadak tengerre szállítására a parancs kiadott.

London, aug. 4. Az alsóház pénteki ülésében Russell lord jelenti, hogy Párisban jegyzőkönyvet szerkesztettek, melyben meg van állapítva, hogy a fényes kapu kívánata folytán 12,000 katonára (fele franczia) küldendő Szíriába; de félelme tovább nem fognak segíteni. Hasonlóképen más jegyzőkönyvet is írtak alá, mely a fényes kaput 1856-ban elvált kötelezettségei teljesítésére szólítja föl azon hozzátétellel, hogy az ezentul nem fog beavatkozásra jogot szolgáltatni.

Bécsi börze. Auguszt. 4-én: Nemzeti kölcsön 80. Metalliques 5 pcentos 70.60. Urbéri papírok: magyar 73.25. erdélyi 69.25. Bankrészevény 849 Korona 17.45. Cs. k. arany 6.6Ezüst 26.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

Hirdetmény.

(1047)
2844. sz.
pol. 1860.

Az erdélyországi magas csász. kir. helytartó tanács idei május 21-dik napján kelt 25,976 1859. számú rendeleténél fogva Felvincz mező városának egy 4-dik és minden évben augusztus hó 23-dik napjára eső országosvárt ezt megelőző augusztus 20-dik, 21-dik és 22-dik napjaira eső baromvásárral együtt megengedni méltóztatott.

Mi ezennel közhírré tétlik.

Felvinczen, július 27-dikén 1860.

A cs. kir. járáshivatal.

(1049)

Árcsökkenetési hirdetmény.

Folyó 1860-ban augusztus 20-án délelőtti 9 órakor fog az ó-tordai reformata eklézsia leány-iskolája az illető felsőbbség által helybenhagyott terv szerinti építése árcsökkenetis utján, a nevezett egyházközség 629. szám alatti nagy papi lakán kiadni.

Részletes munkalátok árjegyzéke:

1. Minden megkivántató földmunkák	323 frt 46 kr.
2. Kőművmunka a szükségesítő anyagokkal együtt	4336 „ 42 „
3. Ácsmunka az anyagokkal	913 „ 98 „
4. Ásztalos, lakatos és üvegsmunkák	1687 „ 50 „

Összesen 6661 frt 26 kr.

A vállalkozók a kifizető napon és helyen bántapézssel, a kivevők tíz száztólí izostitékall kötelezetlenek magukat ellátni.

Az építési nemek s árcsökkenetési feltételek az ó-tordai nagy papnál megtekinthetők.

Kelt Tordán, július 29-kén, 1860 ban.

A reformált egyházközség eljárásága.

(1044)

Hirdetés.

D. V. T. Déés városának a Szamos vizén lévő két nagy hidjától járó vájművelme a november 1-től 1860. október 31-ig 1864-be eső időre, folyó évi augusztus 24-kén délelőtti 9 órnkor, a Déés városi tanácsdarába árverés utján ki fog adatni.

A fölkiállási ár

455 forint o. é.

Bántapénz

227 forint o. é.

A többi árverésiföltételek a szokott hivatalos órákon, valamint az árverés napjára ezen hivatalnál láthatók.

A Déés városa tanácsából július 31-kén, 1860,

Idősb PATAKI polgármester.

AZ EV. REF. FÖTANODA KÖNYVNYOMDÁJA. (Belső farkasutca 74 sz.)

Mai számunkhoz egy félív melléklet van csatolva.

NEM HIVATALOS.

(1050)

Iskolákat illető.

A közelebb beállandó iskolai évre szükséges könyvekre nézve bátor vagyok az erdélyi t. cz. igazgató tanárokat és népiskolák tanítóit felkérni sziveskednének megrendeléseiket minél előbb beküldeni, hogy így a könyvek kézbe szolgáltatását a kellő időre késedelem nélkül eszközölhessem.

Casínók, olvasó-egyletek vagy iskolák részére történendő nagyobb megrendelések némi kedvezményekkel vagynak egybekötve.

Kolozsvárt, aug. 8-án, 1860.

STEIN JÁNOS.

Ugyancsak
Stein János-nál Kolozsvárt, és Wittich József-nél M. Vásháryltt kapható:

A PÖRÖS ATYAFIAK.

Vas Gereben legújabb regénye. 2 kötet; ára 2 ft.

Gróf SZÉCHENYI ISTVÁN

a döblingi magán tébolydában; dr. Guszmán Rudolf után németből. Ára 40 uj kr.

KÁRMÁN és M... GRÖFNÉ LEVELEI.
Kiadja Székely József. Ára 1 ft 50 kr.

Gr. SZÉCHENYI ISTVÁN ÉLETRAJZA.
Eredeti külföldi után népszerűen előadja Boros Mihály, gr. Széchenyi István arczképével; ára 80 uj kr.

A SAKK-JÁTEK ELEMEL.

Vezérfonal a sakk-játék alapos megtanulására. Lange M. után, Rozsnyai Mátyás; ára 80 kr. o.

B. EÖTVÖS JÓZSEF felelete. B. Kemény Gábor néhány szavára ára 60 uj kr.

Gróf DESSEWFFY JÓZSEF

irodalmi hagyományai.

Kiadta Kazmery Gábor. Első kötet, gróf Dessewffy József levelezése Kazmery Ferencz-czel 1793—1831. Ára: 2 ft 50 kr. uj pénzben

SZEGENY GAZDAGOK.

Jókai Móról, regény. 4 kötet; ára 4 uj ft. Első és második kötet már megjelent.

PARLAGI RÓZSÁK

történeti beszélek. írta Halmágyi Sándor. Két kötet igen díszes kiállítás, összesen 317 lap. Ára 2 ft. E beszélek tárgya egytől egyik Erdély történetéből van merítve.

BETULIA HÖLGYE,

történeti hősköltemény hat éneken, írta Garay Alajos. Ára 60 uj kr.

Bonaparte Napoleon Lajos

titkos emlékiratai. I. II. füzet 1 ft 60 kr. uj.

Eladó fejős bival.

Megláthatni minden este, mikor a csorda haza jó belső farkas utca 57-ik szám alatti házánál, hol az áráról is értekezni lehet.

Haszonbérbe adás.

A dicső-szent-mártoni járásban Dombón 75 hold szántóból, 48 hold kaszálóból 4 hold szőlőből, 9 hold legelőből 1 álló birtok, melyhez tartozik kő-lakóházzal és minden gazdasági épületekkel ellátott curia haszonbérbe adandó Szent-Mihály napjától kezdve. Értekezni lehet, személyesen vagy levél által Nagy József unitarius lelkész urral Dombón.

(943)

Megnyílt az életbiztosítás.

AZ ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

Kolozsvári főügynöksége

elválal biztosításokat I. az ember életére, és pedig a biztosított halála után fizetendő tőkék és nyugdíjakra — a biztosított életében fizetendő kiházasítási tőkék, és évjáradékokra. II. Elemi károk u. m. tűzveszély, jégkárok és szállított javak veszélye ellen, a legjutányosabb díjak és feltételek mellett, az eléforduló károk gyors megtérítésével. Bevallásokat elfogadnak:

Főügynök Kőváry László (iroda Kolozsvárt, O-vár piaci-szeglet 232 sz. alatt, az emeleten.) Vidéki ügynökök: Abrudbányán: Ferenczi Mihály; Alfaluban: Gál Elek; Algyógyon: Dáné Mózes; Aranyos-Rákoson: Csipkés Sándor; Bánffy-Hunyadon: Holeczer Vilmos; Beszterczén: Tannenhaus Izra; Büdönben: Sebestyén Károly; Csopón: Finna István; Cs. Keresztúron: Torma Károly; Cs. Szeredán: Erős Elek; Dézsen: Ifj. Roth Pál; Egenben: Köblös Miklós; Enyeden: Bisztricsányi Sándor; Elédén: Karácson Mózes; Fejérvárrt: Matherni Emil; Frádn: Finta Samu; Gálfalván: Beregszászi Imre; Gyuluban: Soos Ferenc; Hévízen: Péterfi Sándor; H. Lápón: Soos Ferenc; Hidalmáson: Majthényi Ferenc; Kaczkón: Angerer; Kapnikbányán: Lipnizki Ferenc; K. Vádrhelyt: Hankó László; K. Enyeden: Márk József; K. Kájánan: Zinod Leon; Kolozson: Farkas Lajos; K. Szilvason: Csiki László; Kolozsvárt: Bánya Károly, Kohn S. és Blasz K.; Lekeneczen: Scholtész Gyula; M. Lápón: Breuer Pál; M. Régenben: Viski Ferenc; M. Sárdon: Farkas Imre; Marosújvárrt: Sebestyén Aron; M. Vádrhelyt: Jenei Albert; N. Dondán: Moricz Sándor; N. Ölyvön: Dézsi Sándor; N. Petriben: Biró József; N. Sajón: Veres Márton; Naszodón: Deichendi Erigyes; Noszolyban: Kabós Mihály; O. Lápósbányán: Hanschild György; Remetén: Fülöp István; Rétlegen: Köblös István; Rogozon: Molnár Sándor; Sárdon: Elek Mihály; Sárdvált: Varga Ferenc; Semesnyén: Ifj. Dadai János; Szamosújvárrt: Dájbukát János; Soosmezőn: Hoszsú Kelemen; Szeken: Nagy Károly; Sz. Mihályt: Török Sámuel; Sz. Nádson: Pogány Lajos; Sz. Udvarhelyt: Zajzon Ferenc; Teleken: Magyarósi Ferenc; Tekén: Varga Sámuel; Topánfalván: Szabó Miklós; Tordán: Osztián testvérek; Torozskón: Koronka Antal; Tövisen: Lukács József; Uj Tordán: Balogh János; Zalathmán: Hadnagy Péter; Választon: Fülöp István; Vargason: Gyöngyösi István urak.

Ezen intézet a múlt évben 2,437,744 forintot vett be, s 1,136,998 forint értékű kárt térített meg, a nélkül, hogy a károsult feleknek költséget terhőkre rótt volna. — Kolozsvár jul. 1860.

(982) | 9 s. 1860. |

Cs. kir. szabad. általán kedvelt

ANATHERIN-SZÁJVIZ.

Ára 1 frt 40 kr o. é.

Ezen tíz év óta használatban lévő szájjvíz a fog- és szájrészekre nézve mint egyike a legjobb óvszereknek bizonyult be, magas és főfőuraságok által toiletté-eszközzé használattik, névszerint pedig a legkitűnőbb orvosi egyéniségek által számos bizonyítványokkal helyeseltetvén, minden további dicsőírtetés fölösleges. Található Bécs minden gyógyszerárakban ugyanazon árért.

FOG-ÓLOM,

melylyel az ember sajátkezüleg dughatja be odvas fogát.

Ára 2 ft 10 kr.

Cs. kir. legm. kiv.

ANATHERIN - FOGPÁSZTA.

Ára 1 ft 22 kr.

NÖVÉNY-FOGPOR

Ára 36 kr a. é.

Bizományosok:

Kolozsvárt: Wolff J. és Kudy J. gyógyszerárakban. Tordán: Wolff G. gyógyszerész. Szebenben: Zóhrer és Müller gyógyszerész. Brassóban: Fabick János fiai gyógyszerárakban. Károly-Fehérvárrt: Rusz. Segesvárrt: Misselbacher J. M. Beszterczén: Dietrich és Fleischer. Dézsen: Kremer S. Déván: Büchler A. Nagy-Váradon: Janky J. Huzzela. Fogarason: Nehrer. M.-Vásárhelyen: Büchler D. és Fogarasi. Balásfalván: Kovrig T. Szászvároson: Specht és Leonhardt J. Zilahon: Ifj. Ábrahám Gábor. Debreczenben: Bezler gyógyszerész.

(854) | 9 s. |

WOLFF J.

„MAGYAR KIRÁLY“ című gyógyszerárakban Kolozsvárt legjutányosabb gyári áron, és eredeti friss minőségben találhatunk:

Mindenféle hasonszenvi, (Homoeopathisch) szerek, egyenként, és felszerelt szekrényekben is.

Különbféle ruggyantából, (Kautschuk) sebészeti eszközök.

Ujabb találmányu bel- és külföldi divat-gyógyszerek.

Különösen:

ÁLTALÁNOS ÉTEK-POR,

Dr. Göllis-től Bécsben.

Valódi SEIDLITZI-POR.

Valódi friss csuka-májolaj,

(Dorsch Leberthran-Öhl.) Palaczkokban, és font számra.

BILINI SZELETKEK, emésztő szer.

(1039)

(3—3)

Birtok-eladás.

Kolozsvártól másfél óra távolságra Dezmér helységében köudvarház, köistáló, köcsür. 120 hold szántó, 73 hold rét, 21 hold erdő, 2 hold szőlő. — Értekezni lehet Kolozsvárt, belső magyartutca 407. szám alatt.

(1034)

Szenkovics Márton

nagyszerűen ellátott finom metszett üveg és porcellán raktárakban a legjobb fajta asztali edények, és igen szép kávé és tea terítékek, dus választékkal és nagyon ócsa gyári árakban találhatunk,

Kolozsvárt főpiacz b. Józsiha ház.

(4—6)

(1043)

(2—3)

Uj fürdői megnyitás.

Alólírt ezennel tisztelettel jelenít a t. cz. közönségnek, miszerént a monostor-utcai vereskereszt mellett ujonnan épült a „NEPTUN“-hoz czimezett meleg és hideg fürdőjét porcellán és cizinezett kádokkal, úgy nemkülönbben a szokásos butorokkal ellátva mult hó 25-kén felsőbb engedéllyel közhasználatul megnyitotta.

Menyhárt Gergely.

(1046)

(2—2)

Biasini nagy vendégfogadója Kolozsvárt 1860-dik október 24-ikétől 6—10 évre haszonbérbe adandó kedvező feltételekkel; — értekezhetni tulajdonos Biasini Domokos urral Kolozsvárt.

CSAPÓ SÁNDOR

belső monostor-utczában a Kribl ház alatti

nürnbergi és divat-áru kereskedésében

van különböz nemű angol- és magyar nyergek, a legfinomabb angol zablák és kenőgyelva sa k választéka, nagy mennyisége az angol karikásoknak, lovgló vesszőknek, magyar karikák és kocsi-ostoroknak, szőval nagy választéka mindennemű lovgló eszközöknek a legjutányosabb árban

Ugyanott nagy raktára egész finom és közönséges női trünel és bőr-czipőknek; a legjobban készült B. B. jeggyel ellátott vas-etényeknek, nürnbergi és divat-áru kelmék minden kigondolható nemeknek, határozott és legjutányosabb árban.

Vége

férri kalapok és tajték-pipák nagy választéka.

(1012)

(3—4)

Kárvázy József

a „TÖRÖKHÖZ“ czimzett kereskedésében Kolozsvárt kapható:

Valódi MOLL A. SEIDLITZ-PORA

használati utasítványokkal egy zárt eredeti skatulya ára: 1 uj ft. Továbbá kapható:

Valódi KORNENBURGI MARHA-POR,

lovak, szarvasmarhák és juhok számára, egy csomag ára: 40 kr. uj pénzben.

Valamint friss töltésű

Ásványvizek,

ugy mint: alapi, gleichenbergi, ivándai, túri, pilnai, karlsbadi-schönbrunn, karlsbadi-mühlbrunn, marienbadi-kreuzbrunn, budai keserű és szelti kaphatók a legjutányosabb árban.

(1016)

(3—6)

Simai Ágoston és társa

ujjonnan alakult

pénzváltó irodája,

Pesten nagy-hidutca 9-dik szám alatt tisztelettel tudatja a t. cz. erdélyi közönségnek, hogy mindennemű állampapírokat, sorsjegyeket, arany és ezüst pénzeket illendő napi árfolyam szerint bevált és elad.

(1041)

Rúzás-bogárdi kitünő búza.

(2—3)

Az erdélyi gazdasági társulatnak ezen faj búzából azon okból nem küldhettem eddig, mert a lopásnak erősen ki lévén téve, kénytelen voltam, mielőtt tökéletességre mehetett, zölden learatni.

Azonban az idén, miután mások is termesztettek, és nekem is több termett, igyekezem míg tökéletességre nem ment, őriztetni, s ennél fogva szolgálai fogok ily faj búzával.

Kik a múlt évhen részesülhettek belőle, ren énylem teljesen megelégedhettek a sikerrel. Ezen faj búzának előnyei következők:

A vetésnél 7 véka ezen fajból elég oda, hová a mi közönséges faju búzáunkból 10 véka kívántatik.

Nem szokott eldőlni — tehát jó trágyás földet kíván. — A telet is jobban kiállja. Az idén a b.-bogárdi határon a búzák üszögöseke voltak, de ezen faj tisztán maradt.

A legkisebb búzafő ezen fajból másfélszer — a nagyobbja pedig kétszer nagyobb a rendes búzafőnél — ennél fogva eresztősebb, s magva nehezebb.

A közönséges malm n kész lt lisztje hasonló az ugynevezett király lisztéhez, annyi különbséggel hogy ez utobbi erőteljesebb.

Későbbcskén érik mint a mi rendes faju búzánk, s ugyan azért arató kezekre ez okból könnyebben szert lehetni.

A vetés, a közönséges faju búzával egy időben történik.

Folyó év szeptember 7-kén tul kapható ezen fajbúza Kolozsvárt Kárvázi József, Nagy-Enyeden Czirner József urak kereskedéseiben, Búzás-Bogárdon helyt alólírtál. Egy kis vékának ára 3 forint o. é. pénzben.

GÁL ALBERT.

(1032)

Alkuszi figyelmeztetés.

(3—3)

Alólírt miniszteri megerősített nyert hites alkuszok jelentik a nagy érdemű városi és vidéki közönségnek hogy a körükbe vágó minden ügyek pontos eligazítására készek. Jelesen elvállalnak és végrehajtanak minden megfizást pénzt váltó, urbéri vagy más értékpapírok vásárlására vagy eladására nézt; ugy szintén külső vagy belső telkek vagy földbirtokok el vagy haszonbérbe adására megvásárlására vagy elcserélésére; végül mindennemű gazdasági termény, iparkészítmény vagy más kereselmi cikkek bé vagy elszérésére nevez.

Kolozsvárt, jul. 24-kén, 1860.

Ily. SZENKOVICS MÁRTON, nagy-piacz 270 sz.
PERSIÁN MÁRTON, b.-király-utca 45 sz.
MÜNSTER EDE, belső-magyar-utca 319 sz.

(851) 1/2. 1860.

(9—9)

MOLL

SEIDLICZ PORA.

mely a párisi műkiállításán aranyérmet nyert.
Középpontf raktára a „Gólyához” czimzett gyógyszer-tár Bécsben.

Figyelmeztetésül. Hogy az én gyártmányaimat a másokéval össze ne cserélhessék, s hogy formámnak jogtalan bitorlását megakadályozhassam, gyári jegyem „Moll Seidlitz-pora” ezután nem csak az iskutula fedelén, hanem minden fehér papíron, a melyben a poradag foglaltatik, vizíratilag látható lesz.

Ára egy bepecs telt eredeti iskutulának 1 frt 25 kr o. é. Használati utasítással minden nyelven.

E porok számtalan, rendkívüli esetben hebizonnyult gyógyhatásuknál fogva minden eddig elő ismert házi gyógyszernek közt bizonyára a legelső helyre méltatandók. A császári nagy birodalom minden részéről hozzánk beküldött több ezernyi hálaírat részletes biz nyítvánul szolgál, hogy azok rögzött dugulás, emésztetlenség és gyomorégés, továbbá görcsök, vesebetegség, idegbaj, szivdobogás, ideges főtájás, vértorlódás, köszvény-szerű tagfájdalom, s végül hysteria, hypochondria, tartós hányási inger stb. eseteiben a legjobb eredménnyel használtaták, s a legtartamosb gyógyeredményt vívtak ki Ezen, már nagy csomaggá nőtt levelezés számtalan bizonyítványait tartalmazza azon szenvedőknek, a kik gyakran, miután az allopathiai és vizgyógy módot hasztalan használták ezen egyszerű házi szerhez folyamodtak és egészségüket egyszerre és állandóan viszszyanyerték. Ezen elismerési iratokban a nép majd minden osztálya u. m. tanítók kereskedők, kézművesek, mű észek, mezői gazdák, tanárok, hivatalnokok, katonák, sőt gyógyszerészek és orvosok is, valamint több oly mindkét nemből való egyének képviselvek, a kiknél azelőtt a leghíresebb gyógyszerások a legkisebb könnyebbülést se idézték elő és a kik csupán a valódi Seidlitz Porok rendszeres használata által lettek tökéletesen egészségesek.]

Raktára Kolozsvárt: Ritter Tr. gyógyszer-tárában. Beszterczén: Szongot György. Sz.-Agothán: Knall K. gyógyszerész. Déván: Büchler A. Brassóban: Jekelius F. Nagy-Szebenben: Müller gyógyszerész M.-Vásárhelyt: Bucher M. Burdacs A. N.-Bányán: Haracsek. Nagy-Károlyban: Schöberl. N.-Váradon: Jánky Antal. Segesvárt: Misselbacher. Szilágy-Somlyón: Orawetz A. Vajda-Hunyadon: Marschal. Zilahon: Harmath S. F.

A fentebbieknél megrendelhető továbbá a:

Dorsch-halmajolaj.

Lobry és Portontól, Utrecht, Németalföld.
Eredeti flakókban, használati utasítással
2 frt 10 kr és 1 frt 5 kr o. é.

A Dorsch-halmajolaj Európa minden orvosi tekintélyei által mell és tüdő-betegség, görvély (Scrophula) angolkorság (Rachitis), rheumatismus és köszvény, rögzött bőrkütiés, szemgyulladás, idegbetegség stb. ellen mint kitünő gyógyszer elismert eredménnyel rendelkezett.

PYRETHRIN-SZÁJVIZ

a fogak és foghús tisztán és épen tartására. Egy eredeti üveg ára 1 frt 5 kr o. é.
A Pyrethrin-szájvíz tisztán növényi anyagokból áll, s számos kísérlet és tapasztalat által igazolt minden tulajdonokat egyesít magában, minél fogva az ép fogak és foghús minden külső és belső káros befolyás ellen védve, épen tartatnak, sőt az e részekben honos betegségeket legyőzi és a kóroanyagot tökéletesen eltávolítja,

(853)

STEIN JANOS

kiadó-könyvárusnál Kolozsvárt megjelent
s általa minden könyvárusnál kapható:

A KISÉRTŐ.

REGÉNY.

MARMIER X. után francziából
DÓZSA DÁNIEL.
Ára füzve 1 frt o. é.

BORONKAI MARGIT.

Történeti regény.

IRTA
DÓZSA DÁNIEL.

2 kötet, 16-todré, füzve 2 forint oszt. értékben

Ugyanott kapható:

egy példány

Ahitatosság orái

a keresztyénségnek és a házi istenítiszte-
letnek előmozdítására.

Budán, 1828.

8 kötet 20 forint o. é.

(E könyv már csak igen ritkán kapható.)

THIERS GESCHICHTE des Konsulats und Kaiserreichs.

50 füzet. 32 forint helyett csak 20 frt.

ÁBRÁND

SZÉCHENYI ISTVÁN SIRJÁNÁL.

Zongorára szerző Volkman Robert; ára 1 frt.

ŐS APAINK.

Eredeti csárdás. Szerző Rác Fábán. Saját
nemzeti zenetársaságával játszta Nákó Berta
grófné. Ára 70 kr

REMENYI EDE

arczképe.

Ára: 1 ft. 40 kr.

JÓKAI MÓR SZINMŰVEI.

Egy-egy kötet ára: 1 ft.

- I. Köt. A szigetvári vértanúk. Könyves Kálmán.
II. „ Dózsa György. Manlius Sinister.
III. „ Dalma. A murányi hölgy.

Irodalmi kincstár: Magyar népdalok és
románcozok könyve. Egy-egy kötet 70 kr.

I. Köt. Népdalok Petőfi arczképével.

II. „ Románcozok Vörösmarty arczképével.

ARANY JÁNOS kisebb költeményei, második
kiadás Ára: füzve 2 frt 50 kr; ísz kötésben 3
frt 60 kr uj pénzben.

KISFALUDY KÁROLY minden munkái, 4 kötet
ára ísz kötésben 10 uj forint.

SAPHIRA.

történeti regény (Erdély multjából) írt Halmágyi
Sandor, három kötet Összesen 534 lap. Ára mind
a három kötetnek 2 ft 60 kr ujpénz.

Szabó Károly

BÉLA KIRÁLY

névtelen jegyzőjének könyve a magyarok tettei-
ről. Második kiadás ára: 1 uj frt.

Erdély történelme

III. kötete (Zápolyák kora) írta Kővári László.
Ára 2 frt. Az I—II kötet ára 3 frt 80 kr uj pénz.

Erdély nevezetesebb családai, ára 3 frt 10 kr.
Történelmi regék, 1 „ 5 „
Történelmi adomák, 1 „ 5 „

SZALAY LÁSZLO gr. BETHLEN Mik. önéletírása.
Második kötet, ára: 4 ft 20 kr o. é.

ETEL LAKKA.

vagyis Atilla hun király birodalmi székhelye,
történelmi vizsgálat, írta Révész Imre, ára 60 kr.

TELEMACH, ULYSSES FIÁNAK

KALANDJAI,

dr. Lewis L.-tól, franczia- magyar utasítással a
franczia nyelvitanuláshoz Jacotot-féle mód-
szer után, ára 50 kr uj p.